

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI WILKANÓW

NA LATA 2007 - 2016

**GMINA BYSTRZYCA KŁODZKA
POWIAT KŁODZKO
WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE**

WILKANÓW 2010

Spis treści

Spis treści	2
1. Wstęp	3
2. Charakterystyka Gminy Bystrzyca Kłodzka	5
3. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza miejscowości Wilkanów	13
3.1 Lokalizacja w gminie i rys historyczny	13
3.2 Powierzchnia	15
3.3 Liczba ludności	15
3.4 Instytucje	15
3.5 Organizacje	15
3.6 Działalność kulturowa	16
3.7 Położenie komunikacyjne	18
3.8 Gospodarka	18
3.9 Dziedzictwo kulturowe, historyczne i religijne	19
4. Inwentaryzacja zasobów miejscowości Wilkanów	22
4.1 Działalność gospodarcza	22
4.2 Działalność rolnicza	22
4.3 Turystyka - miejsca noclegowe, hotelowe, gastronomiczne	23
4.4 Drogi – komunikacja	23
4.5 Sieć kanalizacyjna	24
4.6 Sieć wodociągowa	25
4.7 Sieć gazowa	25
4.8 Gospodarka odpadami	25
4.9 Sieć elektroenergetyczna	26
4.10 Energia cieplna	26
4.11 Szkoła	26
4.12 Koło Gospodyń Wiejskich	27
4.13 Parafia rzymsko – katolicka Pw. Świętego Jerzego	28
5. Analiza zasobów miejscowości	29
6. Analiza SWOT – diagnoza możliwości rozwojowych	30
7. Wizja rozwoju miejscowości Wilkanów	32
Wizja rozwoju miejscowości – jaka ma być nasza wieś za kilka lat?	34
8. Opis przedsięwzięć priorytetowych przewidzianych do realizacji	35
9. Planowane działania na lata 2007 – 2016, harmonogram ich wdrażania	37
10. Charakterystyka projektów	38
10.1 Remont Wiejskiego Ośrodka Kultury	38
10.2 Remont zabytkowego Kościoła	40
10.3 Budowa hali sportowej	41
10.4 Kanalizacja miejscowości Wilkanów	42
10.5 Zwodociągowanie miejscowości Wilkanów	42
10.6 Budowa i modernizacja dróg, chodników i oświetlenia	42
10.7 Budowa ciągów pieszych i rowerowych	42
10.8 Zagospodarowanie wypoczynkowe terenów zielonych	43
10.9 Dalszy remont budynku OSP i doposażenie w sprzęt	43
10.10 Utworzenie przedszkola	43
10.11 Działania w ramach promocji	44
11. Harmonogram rzeczowo – finansowy w ramach Planu Odnowy Miejscowości	45
12. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców	47

1. Wstęp

Odnowa i rozwój wsi to jedno z najważniejszych wyzwań, jakie stoją przed Polską po przystąpieniu do Unii Europejskiej.

Zasadniczym celem jest wzmocnienie działań służących niwelowaniu dysproporcji w poziomie rozwoju obszarów wiejskich w stosunku do terenów zurbanizowanych.

Plany Odnowy Miejscowości są częścią składową prowadzonych przez Jednostki Samorządu Terytorialnego działań, zmierzających do poprawy sytuacji gmin oraz sprzyjających długofalowemu rozwojowi gospodarczemu kraju, jego spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej oraz integracji z Unią Europejską.

Warunkiem koniecznym do uzyskania dofinansowania z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 jest przygotowanie przez mieszkańców miejscowości Planu Odnowy Miejscowości.

Plan Odnowy Miejscowości Wilkanów jest zgodny z zapisami Strategii Rozwoju Gminy Bystrzyca Kłodzka na lata 2008 - 2015, stanowiącej załącznik do uchwały Nr XXVII/228/08 Rady Miejskiej w Bystrzycy Kłodzkiej z dnia 21 czerwca 2008 r. i stanowi uszczegółowienie jej zapisów. Misja gminy zapisana w Strategii przedstawia się następująco: „Misją Gminy Bystrzyca Kłodzka jest tworzenie optymalnych warunków dla zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy przy jednoczesnym poszanowaniu wartości środowiska naturalnego. Zaspokajanie na jak najwyższym poziomie i w jak najlepszy sposób potrzeb mieszkańców, turystów i inwestorów. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa, ochrony zdrowia, oświaty oraz kultury i sportu. Wspieranie inwestycji infrastrukturalnych oraz rozwoju obszarów wiejskich”.

Plan Odnowy Miejscowości Wilkanów jest dokumentem o charakterze planowania strategicznego i ma na celu określenie działań i wizji rozwoju miejscowości. Kierunki rozwoju miejscowości oraz realizacja konkretnych projektów służą realizacji celów szczegółowych Strategii Gminy Bystrzyca Kłodzka. Plan

Odnowy Miejscowości Wilkanów wpisuje się również w dokumenty strategiczne o zasięgu regionalnym i ponadregionalnym.

Plan Odnowy Miejscowości Wilkanów został opracowany w 2009 r., powstał w wyniku dyskusji na zebraniach wiejskich, po konsultacji Rady Sołeckiej z mieszkańcami. Określa najważniejsze długofalowe działania (horyzont czasowy 2007 - 2016), które sami zainteresowani uznali za istotne dla swojej miejscowości, które pomogą im rozwiązać problemy, pokonać bariery i osiągnąć stawiane przez nich cele.

Proponowane przedsięwzięcia mieszkańcy uznali za realne do zrealizowania przy ich wkładzie własnym, oraz zaangażowaniu władz samorządowych Gminy Bystrzyca Kłodzka.

Plan Odnowy Miejscowości Wilkanów obejmuje charakterystykę Gminy Bystrzyca Kłodzka i miejscowości Wilkanów, określa lokalizację, sytuację społeczno-gospodarczą, demograficzną miejscowości, identyfikuje zasoby (przyrodnicze, mieszkaniowe, kulturalne miejscowości). Poprzez wykonanie analizy SWOT określono silne i słabe strony miejscowości oraz szanse i zagrożenia, wyznaczono również długofalowe działania do realizacji, które mają wpłynąć na tworzenie najkorzystniejszych warunków rozwoju i życia mieszkańców.

Odnowa i rozwój wsi, w przypadku Wilkanowa (gmina Bystrzyca Kłodzka) będzie polegać w pierwszym etapie na realizacji następujących zadań:

1. Remont Wiejskiego Ośrodka Kultury.
2. Remont zabytkowego Kościoła.

Plan Odnowy Miejscowości Wilkanów, będzie nerozerwalnym załącznikiem do wniosku o wsparcie finansowe.

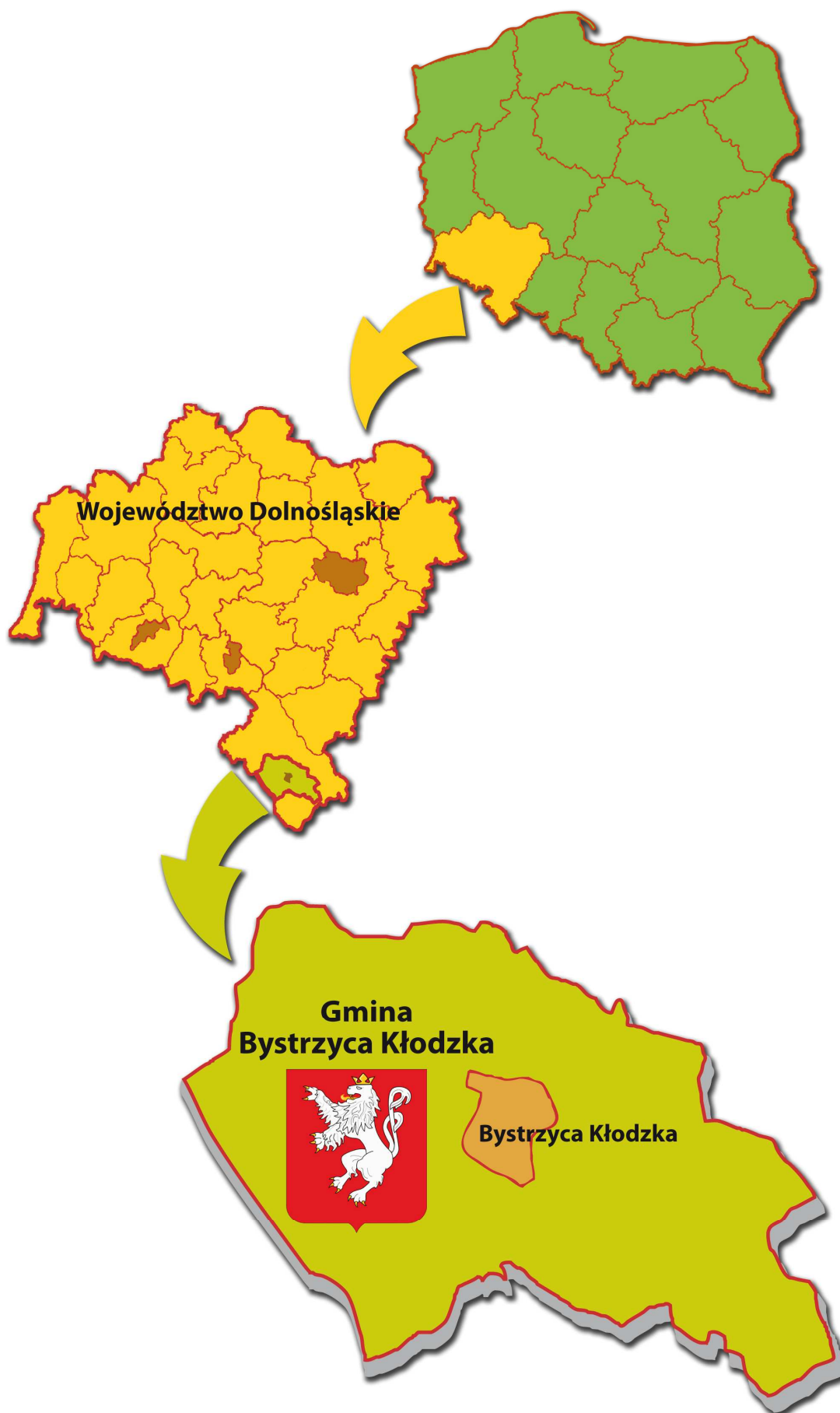
2. Charakterystyka Gminy Bystrzyca Kłodzka

Położenie

Gmina Bystrzyca Kłodzka położona jest w Sudetach Środkowych w południowej części Kotliny Kłodzkiej w zlewni górnego biegu rzeki Nysy Kłodzkiej, w niewielkim obniżeniu pomiędzy Górami Bystrzyckimi a Masywem Śnieżnika. Zajmuje ona obszar 338 km², co czyni ją największą gminą w powiecie kłodzkim i jedną z największych w całym województwie dolnośląskim (około 1,7% powierzchni całego województwa).

Administracyjnie gmina Bystrzyca Kłodzka leży w południowej części województwa dolnośląskiego, w powiecie kłodzkim. Gmina Bystrzyca Kłodzka graniczy z gminami: Polanica Zdrój, Lądek Zdrój, Stronie Śląskie, Szczytna i Międzyzlesie. Zachodnia granica jest częścią granicy państwa z Republiką Czeską. Przez jej teren przebiega międzynarodowa trasa komunikacyjna Warszawa - Praga - Wiedeń, ważny szlak transportowy odgrywający rolę korytarza pomiędzy Skandynawią a Bałkanami.

Odległość od stolicy regionu a zarazem miasta wojewódzkiego – Wrocławia wynosi 110 km.

Rysunek 1. Położenie Gminy Bystrzyca Kłodzka

Środowisko naturalne

Ukształtowanie terenu samej gminy jest bardzo zróżnicowane, ze znacznymi deniwelacjami w formie pagórków i wzniesień. Miejscowości i wsie leżą zarówno w dolinie na wysokości ok. 330 m n.p.m., jak i w wyższych partiach, ok. 750 m n.p.m., co wpływa na duże deniwelacje w sieci osadniczej gminy i jej zróżnicowanie przestrzenne. Najwyższy punkt gminy znajduje się w szczytowych partiach Masywu Śnieżnika na wysokości 1400 m n.p.m.

Pod względem geomorfologicznym obszar zajmowany przez gminę obejmuje trzy główne jednostki typów ukształtowania powierzchni: Góry Bystrzyckie (na zachodzie), dolinę Nysy Kłodzkiej (w centrum) i Masyw Śnieżnika (na wschodzie).

Obszar gminy Bystrzyca Kłodzka to 333,8 km², w tym:

- użytki rolne: 48 %,
- użytki leśne 46 %.

Użytkowanie gruntów opiera się na prawie równym podziale pomiędzy użytkami rolnymi a gruntami leśnymi.

Turystyka

Gmina Bystrzyca Kłodzka jest to rejon atrakcyjny turystycznie o urozmaiconej rzeźbie, charakteryzujący się łagodnym klimatem podgórskim.

Na terenie gminy znajduje się rezerwat Wodospadu Wilczki, Śnieżnicki Park Krajobrazowy, uzdrowiska, stacje klimatyczne oraz liczne źródła wód mineralnych.

Walory turystyczne, czyste powietrze, dobre warunki do uprawiania sportów zimowych, liczne szlaki piesze i narciarskie oraz malownicze położenie niektórych wsi przyciągają turystów. Wszystko to jest podstawą do rozwoju obiektów hotelarskich, terenów rekreacyjnych i obiektów turystycznych o unikatowej architekturze.

Historia samego miasta sięga XIII wieku i początków XIV, a same walory architektoniczne oraz zachowany średniowieczny układ urbanistyczny i liczne zabytki stanowią, że Bystrzyca Kłodzka jest jedną z najbardziej interesujących miejscowości Ziemi Kłodzkiej oraz całego regionu.

Demografia

Gmina Bystrzyca Kłodzka liczy 19 486 tys. mieszkańców.

Tabela 1. Liczba i struktura ludności na dzień 31.12.2008 r.

Ogółem	Mężczyźni	Na 1 km ²	Kobiety	W wieku		
				przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
19 486	9 382	57,8	10 104	3 659	12927	2 900

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl

Średnia gęstość zaludnienia w gminie Bystrzyca jest ponad dwa razy mniejsza od średniej dla woj. dolnośląskiego, wynoszącej 122 osób/1km². Wskaźnik ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (65,59) jest bliski średniej dla całego województwa (51,9).

Okolo 46 % populacji Gminy Bystrzyca Kłodzka to mieszkańcy wsi.

Tabela 2. Ludność wg wieku na dzień 31.12.2008 r.

Wiek	0-2		3		4-5		6		7		8 - 12	
Płeć	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K
Liczba	272	236	62	83	158	146	90	77	86	85	480	419

Wiek	13 - 15		16 - 17		18		19 - 65	19 - 60	pow. 65	pow. 60	Razem		
Płeć	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M+K
Liczba	383	362	246	231	112	131	6666	6261	827	2073	9382	10104	19486

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl 2008 r.

Najliczniejszą grupę mieszkańców gminy stanowi ludność wieku 19 - 65 lat oraz powyżej 65 lat , a na samym końcu w wieku 6 lat i 3 lat.

Tabela 3. Liczba ludności ogółem w gminie w latach 1998 - 2008

Rok	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Liczba ludności	21 588	20 488	20 320	20 200	20 096	19 890	19 787	19 641	19 556	19 486

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl

Z przedstawionych danych wynika, że liczba ludności w gminie Bystrzyca Kłodzka stale się zmniejsza. Z przedstawionych danych w ostatniej tabeli wynika, że liczba ludności w Gminie Bystrzyca Kłodzka wynosi 19 486 mieszkańców (stan na 31.12.2008 r.). W analizowanym okresie odnotowano minimalny wzrost liczby ludności w gminie. Zauważa się również przewagę kobiet nad mężczyznami w strukturze płci. Struktura demograficzna z podziałem na grupy wiekowe wykazuje typowe dla Polski cechy. Małe udziały najmłodszych grup co jest cechą charakterystyczną dla społeczeństwa starzejącego się. Duży wzrost w grupie 7-15 lat oraz 20-65 lat oraz gwałtowny spadek w grupie wiekowej powyżej 60 lat.

Gospodarka

Gospodarka gminy ma charakter przemysłowo – rolny, posiada duże tradycje przemysłowe oraz stosunkowo bogate zaplecze surowcowe. Przemysł gminy opiera się na wykorzystaniu istniejących zasobów naturalnych: leśnych, rolnych i mineralnych.

Gmina posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną, tereny do zagospodarowania, położenie przy drodze z Wrocławia przez Brno – Pragę i Wiedeń oraz bliskość przejść granicznych stanowi przyjazne warunki do inwestowania przez inwestorów.

Tabela 4. Struktura podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie w latach 2006 - 2008

Lp.	Branża	Ilość podmiotów gospodarczych		
		2006	2007	2008
1.	Budownictwo	16	35	39
2.	Gastronomia	4	5	5
3.	Handel	64	46	34
4.	Hotelarstwo	0	1	0
5.	Pozostałe usługi materialne	13	25	16
6.	Produkcja wyrobów	1	5	1
7.	Rolnictwo	0	0	0
8.	Transport	0	6	4
9.	Leśnictwo	5	10	6
10.	Usługi niematerialne	15	17	23
11.	Razem	119	151	131

Źródło: dane wewnętrzne UMiG

Wśród zaewidencjonowanych podmiotów gospodarczych w Urzędzie Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka dominuje handel stały i obwoźny oraz usługi. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w analizowanym okresie pozostaje w miarę na stałym poziomie z tendencją do zmniejszania.

Bezrobocie

Tabela 5. Liczba osób bezrobotnych w gminie w latach 2007 - 2008

Rok	2007	2008
Ogółem liczba osób bezrobotnych w gminie	1881	1707

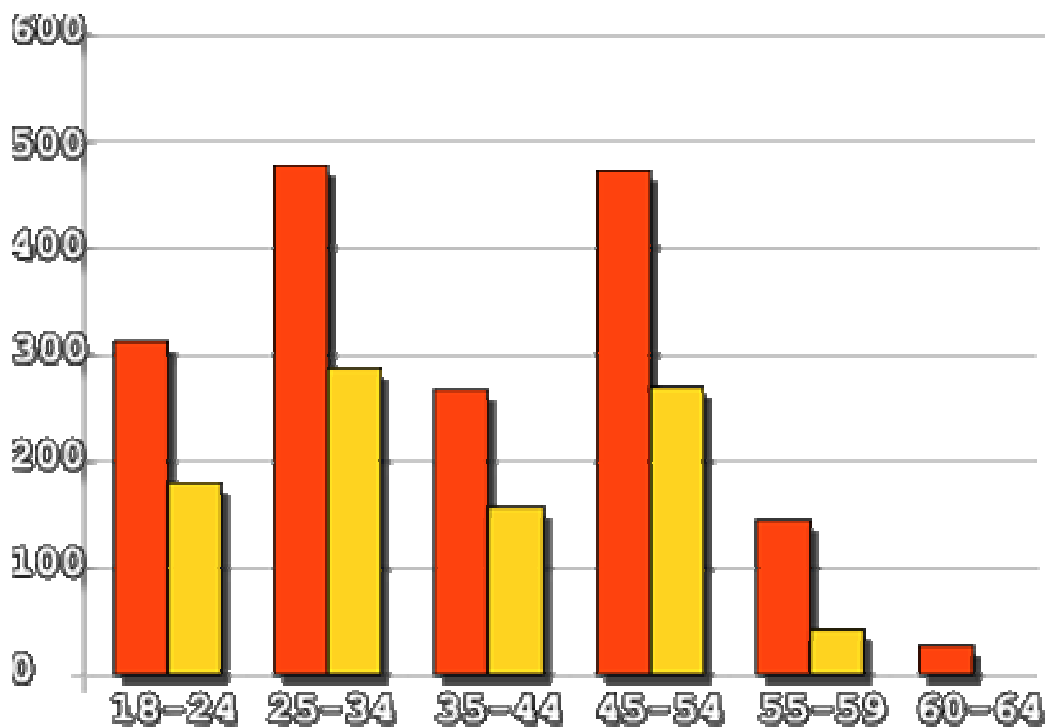
Źródło: Powiatowy Urząd Pracy filia w Bystrzycy Kłodzkiej

Tabela 6. Liczba osób bezrobotnych w gminie w latach 1998 - 2008

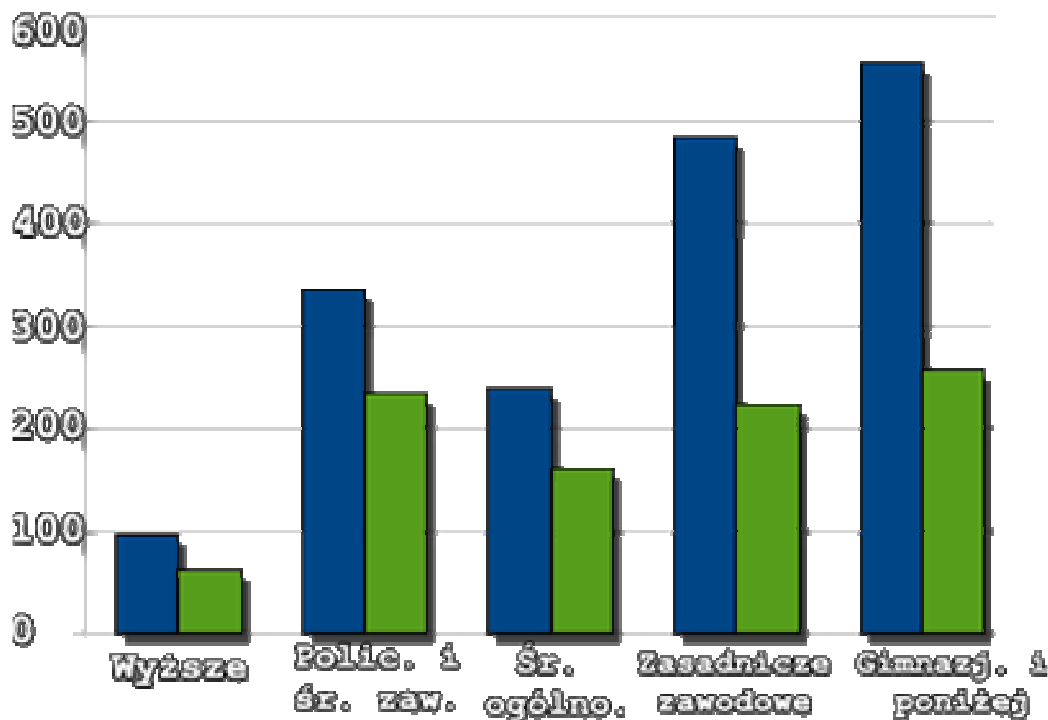
Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Ogółem liczba osób bezrobotnych w gminie	1738	2014	2399	2810	2743	2826	2638	2498	2339	1881	1707

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy filia w Bystrzycy Kłodzkiej

Wykres 1. Liczba osób bezrobotnych w przedziale wiekowym w 2008

Wykres 2. Liczba osób bezrobotnych z podziałem na stopień wykształcenia.

Bystrzyca Kłodzka leży na jednym z obszarów o najwyższej stopie bezrobocia. Biorąc pod uwagę zjawisko bezrobocia w samej gminie należy wziąć pod uwagę, że Bystrzyca Kłodzka jest małym ośrodkiem i nie jest w stanie sama przeciwstawić się ogólnym trendom na lokalnym i regionalnym rynku pracy. Należy jednak zauważyć, że w analizowanym okresie spadła liczba bezrobotnych w gminie co jest zjawiskiem pozytywnym.

3. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza miejscowości Wilkanów

Podstawowe dane

3.1 Lokalizacja w gminie i rys historyczny

Miejscowość Wilkanów jest położona w malowniczej Kotlinie Kłodzkiej – jest to wieś sołecka w województwie dolnośląskim, w powiecie kłodzkim, w gminie Bystrzyca Kłodzka.

Jest to wieś położona w odległości około 8 km na południe od Bystrzycy Kłodzkiej (siedziba władz gminy), około 22 km od Kłodzka (siedziba władz powiatowych) oraz około 120 km od Wrocławia (siedziba władz Sejmiku Województwa Dolnośląskiego). Miejscowość usytuowana jest na szlakach o znaczeniu krajowym i powiatowym. Przez miejscowość przebiega droga krajowa nr 33 z Wrocławia do Boboszowa (która łączy Wrocław z Pragą i Wiedniem), oraz droga powiatowa jak również drogi gminne. Wilkanów jest bardzo dużą i jedną z najdłuższych miejscowości w rejonie, jest to wieś łańcuchowa, ciągnąca się około 6,1 km, wzdłuż rzeki Wilczki. Wieś otaczają rozległe użytki rolne na dobrych glebach, jest to wieś typowo rolnicza. Wilkanów jest miejscowością pięknie położoną z okolic roztaczają się piękne i rozległe panoramy Masywu Śnieżnika i Gór Bystrzyckich z tego powodu wieś przyciąga wielu turystów, zarówno w okresie zimowym jak i letnim.

Wilkanów zaliczany jest do starych osad. Pierwsze wzmianki historyczne datuje się na 1294 r. kiedy to król Wacław II darował cystersom z Kamieńca Ząbkowickiego tereny miejscowości. Wieś zachowała układ wsi łańcuchowej i bardzo liczny zespół zabytków tworzący zwarty i dobrze zachowany kompleks.

Lokalizacja projektu

3.2 Powierzchnia – 2491,39 ha

3.3 Liczba ludności - 1186 mieszkańców w tym:

- 1102 mieszkańców stałych,
- 84 mieszkańców czasowych

3.4 Instytucje

Na terenie sołectwa Wilkanów działa Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Wilkanów. Stowarzyszenie posiada status organizacji pożytku publicznego, prowadzi działalność nieodpłatną. Celem działania Stowarzyszenia jest wdrażanie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego wsi oraz wspieranie demokracji i budowanie społeczeństwa obywatelskiego w środowisku lokalnym.

W swojej dotychczasowej działalności Stowarzyszenie pozyskało środki finansowe z Funduszu Lokalnego Masywu Śnieżnika, gminy Bystrzyca Kłodzka oraz Powiatu Kłodzkiego na budowę placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Wilkanowie.

Ponadto Stowarzyszenie czynnie uczestniczy w życiu kulturalnym i społecznym mieszkańców wsi Wilkanów poprzez organizowanie we współpracy z Kołem Gospodyń Wiejskich i Radą Sołecką miejscowych imprez dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Co roku organizowane są Dożynki Wiejskie, Dni Wilkanowa, zabawa Andrzejkowa, Mikołajki dla dzieci itp.

3.5 Organizacje

Na terenie wsi działa jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP), została założona w 1946 r. OSP liczy 26 członków: 15 - czynnych, 11 - wspierających. Jest to dobrze wyposażona jednostka (posiada 1 wóz strażacki oraz wysokiej klasy ubrania i obuwie). Jednostka jest dobrze wyszkolona i bardzo często uczestniczy w akcjach ratowniczych na terenie gminy.

OSP jest zaangażowana w życie mieszkańców wsi, bierze czynny udział w organizowanych na terenie wsi pracach społecznych, w organizowanych imprezach okolicznościowych. OSP współpracuje ze strażakami ze strony czeskiej, organizowane są imprezy dwustronne mające na celu zacieśnienie współpracy i wymianę doświadczeń. W chwili obecnej OSP może pochwalić się dużym dorobkiem. Dzięki inicjatywie swoich członków budynek należący do OSP jest na bieżąco modernizowany i dostosowywany do obowiązujących w krajach UE standardów. Członkowie OSP w czynie społecznym wymienili stare bramy garażowe, wykonali betonowe posadzki przed budynkiem. Po powodzi w 1997 r. wymieniono podłogę w świetlicy wiejskiej, która znajduje się w budynku OSP. W 2006 r. przeprowadzono generalny remont dachu, a w 2007 r. wymieniono okna oraz doprowadzono wodę do budynku.

Wszystkie prace wykonane zostały przez członków OSP w czynie społecznym, a niezbędne materiały zostały zakupione ze środków finansowych zgromadzonych przez strażaków, którzy zrzekli się swoich wynagrodzeń przysługujących im za odbyte akcje ratownicze.

OSP Wilkanów w przypadku akcji ratowniczych współpracuje z Państwową Strażą Pożarną, władzami samorządowymi i innymi podmiotami. OSP bierze czynny udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń.

Na terenie miejscowości działa od 1976 r. klub sportowy obecnie Ludowy Zespół Sportowy „Igliczna Wilkanów” – dawniej występował pod nazwą „Pstrąg Wilkanów” a potem „Papiernik Wilkanów”. Klub skupia młodzież i dzieci chętne do gry i zabawy głównie w dyscyplinie sportu jaką jest piłka nożna.

3.6 Działalność kulturowa

Na terenie wsi Wilkanów działa Koło Gospodyń Wiejskich, które rozpoczęło swoją działalność 30 lat temu przy powstającym wówczas zespole ludowym „Wilczanie”.

Założycielką KGW była Pani Jadwiga Adamów, od 2007 r. KGW jako przewodnicząca prowadzi Pani Stanisława Adamów. Koło Gospodyń Wiejskich skupia 20 aktywnych kobiet z terenu miejscowości, które działają bardzo prężnie organizując wraz z Radą Sołecką wiele imprez okolicznościowych, np.: opłatek, dożynki wiejskie, zabawy dla dzieci, Dzień Kobiet i Dni Wilkanowa itp. Organizuje wspólnie z Radą Szkoły Podstawowej Dzień Dziecka, Dzień Babci i Dzień Matki. KGW bierze udział w festynach organizowanych przez Miejsko Gminy Ośrodek Kultury w Bystrzycy Kłodzkiej, gdzie sprzedawane są potrawy i ciasta przygotowane przez członkinie KGW. Cały dochód ze sprzedaży jest przeznaczany na zakup naczyń i wyposażenia do kuchni, która znajduje się w Wiejskim Domu Kultury. Koło Gospodyń Wiejskich bierze również udział w wystawie stołów wielkanocnych w ostatnim roku uzyskało wyróżnienie (wyjazd do Brukseli). Panie z Zespołu Ludowego i Koła Gospodyń reprezentują wieś na dożynkach gminnych i powiatowych, mocno angażują się w życie i imprezy wiejskie poprzez udział w organizowaniu uroczystości, przygotowaniu ciast i posiłków.

Zespół Ludowy „Wilczanie” powstał 8 marca 1984 r. Założycielkami były: Pani Jadwiga Adamów (kierownik Wiejskiego Domu Kultury), Pani Maria Hajduk, Pani Stanisława Mostowska i Pani Janina Żołnierz. Do 1995 r. instruktorem w zespole był Pan Edward Piotrowski, a po roku 1995 Pan Bolesław Kołt. W początkowym okresie zespół liczył 24 osoby, natomiast w chwili obecnej skupia 15 osób (10 kobiet i 5 mężczyzn). Zespół występuje na uroczystościach organizowanych na terenie gminy, powiatu i całego regionu. Zajmuje pierwsze miejsca i wyróżnienia: w 1994 r. i 1996 r. I miejsce na Przeglądzie Zespołów Folklorystycznych w Książu, 1997 r., 2001 r. i 2006 r. I miejsce na Agrofecie w Szczytnej. Ponadto zespół uczestniczy w spotkaniach polsko-czeskich w Stolcu Pstrążnej i w Usti nad Orlicą. Zespół bierze czynny udział w organizowanych przez mieszkańców miejscowości uroczystościach okolicznościowych.

3.7 Położenie komunikacyjne

Wieś jest bardzo korzystnie położona pod względem ważniejszych szlaków komunikacyjnych, jednakże dostępność Wilkanowa środkami komunikacji publicznej nie jest zadowalająca.

Przez miejscowość przebiega droga krajowa nr 33 z Wrocławia do Boboszowa (która łączy Wrocław z Pragą i Wiedniem), wzdłuż niej funkcjonują zabudowania mieszkalne i gospodarcze oraz droga powiatowa nr 3231 D Wilkanów - Międzygórze i nr 3268 D Idzików – Wilkanów (do drogi krajowej nr 33) i drogi gminne.

3.8 Gospodarka

Wilkanów jest dobrze rozwiniętą wsią rolniczą, na terenie miejscowości funkcjonuje 201 gospodarstw rolnych o powierzchni łącznej 1978 ha. Na dzień dzisiejszy ogólnie panuje na terenach wiejskich tendencja spadku gospodarstw rolnych na rzecz wzrostu działalności usługowej i to jest również widoczne w naszej gminie. Od momentu wstąpienia do Unii Europejskiej szanse przetrwania i rozwoju mają duże gospodarstwa rolne o określonej specjalizacji. Sytuacja ta przyczyniła się do małej opłacalności działalności rolniczej, profil produkcji rolnej w Wilkanowie nastawiony jest w większej części na zaspokajanie własnych potrzeb gospodarstw domowych niż masowego zapotrzebowania klienta.

Dane dotyczące funkcjonowania podmiotów gospodarczych na terenie gminy nie wskazują aby wieś Wilkanów była wsią dobrze rozwiniętą pod względem działających na jej terenie podmiotów gospodarczych. Głównie jest to działalność handlowa i usługowa. W przeważającej części mieszkańcy wsi znajdują zatrudnienie na terenie gminy, miejscowości sąsiednich oraz poza granicami kraju.

Podstawowym problem, który warunkuje rozwój miejscowości i samej gminy jest powstrzymanie spadku bezrobocia, teren gminy uznany jest za szczególnie zagrożony wysokim bezrobociem, wynikającym ze zmniejszenia się miejsc pracy w rolnictwie oraz likwidacją dużych zakładów pracy. Główne sektory gospodarki,

w których występuje zatrudnienie na obszarze gminy to: handel, usługi, transport, budownictwo.

3.9 Dziedzictwo kulturowe, historyczne i religijne

Kościół parafialny św. Jerzego – pierwotny, drewniany kościółek wzniesiony został około XIV w., na jego miejscu powstał w 1516 r. kościół murowany. W latach 1699-1701 został gruntownie przebudowany na styl barokowy. Jego wnętrze kryje bogate, barokowe wyposażenie. We wnęce od północy stoi późnogotycka z XV/XVI w. rzeźba z kręgu Pięknych Madonn, obok – barokowy św. Jan Nepomucen. Rodzina Ludzka przy tabernakulum na ołtarzu głównym oraz rzeźby św. Grzegorza i Melchizedeka, jak też piękna ambona z przycupniętymi ewangelistami. Inne rzeźby noszą piętno ludowości. Z końca XVIII w. pochodzą snycerskie stacje Drogi Krzyżowej, wykonane w Tyrolu. W sąsiedztwie znajduje się barokowa plebania z 1773 r. Obecnie proboszczem parafii jest ksiądz Marian Prochera, który po powodzi wyremontował całą plebanię. Wyremontował również dwudziestoczworgłosowe organy, jedne z nielicznych mające możliwość grania na głosie obojowym.

Kościół w Wilkanowie

Zespół barokowo-parkowy – jeden z okazalszych i cenniejszych na Ziemi Kłodzkiej zabytków. Pałac wzniesiono w latach 1681- 1708, powstał na miejscu pierwotnego, nawodnego, obronnego dworu. Pałac wznosi się w centrum wsi, jest to typowa rezydencja latyfundiarna. Zaprojektował go Jakub Carowe przy wykorzystaniu miejscowych budowniczych, wśród których wyróżniała się rodzina Knietigów. Jest to spory czworobok (czterokondygnacyjny) ze skrzydłem bramnym oraz włoskim ogrodem (pierwotnie oranżeria) i rozległym parkiem francuskim, który dawniej pełnił rolę zwierzyńca. Zewnętrznie, pięcioosiowe ściany pałacu przedzielone były przez całą wysokość podwójnymi pilastrami, spiętymi wydatnym gzymsem koronującym. Duży dach mansardowy wykonano pod kierunkiem Józefa Knietiga (pierwotnie gontowy). Sale I p. posiadały stiuki, na bogato zdobionych ścianach Sali na II p. wykonano medaliony ze scenami batalistycznymi rodu Althannów. Do 1970 r. pałac użytkowany był przez PGR, po zdewastowaniu nadal niszczeje.

Zespół barokowo-parkowy w Wilkanowie

Szkoła – powstała około XIX wieku, murowana, nakryta dachem naczółkowym.

Zabytkowe domy mieszkalne i budynki gospodarcze – dom nr 138 drewniany z balkonikiem (dawny szpital).

Oryginalne kapliczki i figurki – m.in. przy skrzyżowaniu koło kościoła grupa figur z 1770 roku przedstawiająca Matkę Boską z Dzieciątkiem, flankowaną przez św. Jana i św. Pawła.

4. Inwentaryzacja zasobów miejscowości Wilkanów

Gospodarka

4.1 Działalność gospodarcza

Tabela 6. Podmioty gospodarcze z miejscowości Wilkanów (stan na 31.12.2008 r.)

Lp.	Branża	Ilość podmiotów gospodarczych
1.	Rolnictwo - młyn	1
2.	Handel	3
3.	Usługi niematerialne	1
4.	Pozostałe usługi	5
	Razem:	10

Źródło: dokumenty wewnętrzne UMiG

Z powyższego zestawienia wynika, że działalność gospodarcza nie jest dominująca na terenie wsi, przewagę ma handel i są to zazwyczaj małe, rodzinne sklepiki spożywczo – przemysłowe oraz firmy usługowe. Na terenie miejscowości nie ma większych zakładów przemysłowych, główną rolę odgrywają małe rodzinne firmy. Przyczyną braku rozwoju działalności gospodarczej jest brak instrumentów wspierających rozwój przedsiębiorczości oraz trudności z pozyskaniem środków z Unii Europejskiej przez małe i średnie przedsiębiorstwa oraz osoby bezrobotne.

4.2 Działalność rolnicza

Wilkanów jest w miarę dobrze funkcjonującą wsią rolniczą (około 201 funkcjonujących gospodarstw rolnych) przy czym w ostatnich latach wieś traci charakter typowo rolniczy. Po akcesji naszego kraju do Unii Europejskiej szanse

przetrawiania mają duże gospodarstwa rolne, toteż możliwości gospodarzy ze wsi Wilkanów są raczej nikłe. Ponadto profil produkcji rolnej w sołectwie nastawiony jest raczej na zaspokajanie własnych potrzeb przez mieszkańców, a nie potrzeb zbiorowych ludności. Jednym ze źródeł dochodów zamieszkałej tam ludności są dochody z działalności rolniczej, głównie są to małe indywidualne gospodarstwa rolne. Większość gleb ma charakter III i IV klasy użytkowej, większą część użytków rolnych zajmują również łąki i pastwiska. Do podstawowych upraw należą: zboża, rośliny pastewne. Na większą skalę opłacalna jest również hodowla bydła i trzody chlewnej.

4.3 Turystyka - miejsca noclegowe, hotelowe, gastronomiczne

W Wilkanowie znajdują się dwa obiekty noclegowe posiadające 25 miejsc noclegowych.

Podstawą do rozwijania funkcji turystycznej wsi Wilkanów jest jej atrakcyjne położenie przy drodze krajowej nr 33 oraz drodze powiatowej nr 3231 D Wilkanów - Międzygórze i nr 3268 D Idzików – Wilkanów (do drogi krajowej nr 33).

Miejscowość położona jest na terenie górskim, w otoczeniu gór, lasów oraz rzeki w pobliżu miejsc o wysokich walorach krajobrazowych: Długopola Zdroju, Międzygórza, Rezerwatów Przyrody oraz ośrodków sportów narciarskich, np. Czarna Góra. W związku z panującymi tu warunkami przyrodniczymi i klimatycznym oraz niskim poziomem uprzemysłowienia są dobre warunki do rozwoju turystyki pobytowej i krajoznawczej. Bliskie położenie uzdrowisk i ośrodków narciarskich predysponuje miejscowość dla rozwoju turystyki zimowej i leczniczej. Obecnie zaczyna się na terenie miejscowości rozwijać baza agroturystyczna (na dzień dzisiejszy funkcjonują na terenie wsi tylko 2 gospodarstwa agroturystyczne).

Infrastruktura

4.4 Drogi – komunikacja

Przez wieś oraz obok wsi przechodzą:

1. Droga krajowa nr 33 łącząca Wrocław z przejściem granicznym w Boboszowie.
2. Droga wojewódzka nr 393.
3. Drogi powiatowe nr 3231 D Wilkanów – Międzygórze i nr 3268 D Idzików – Wilkanów (do drogi krajowej nr 33).
4. Droga gminna nr 119665D.
5. Droga gminna nr 119666D łącząca Wilkanów z Długopolem Dolnym.
6. Droga gminna nr 119644D.
7. Drogi wewnętrzne transportu rolnego.

Miejscowość posiada połączenia komunikacją autobusową z Bystrzycą Kłodzką i Kłodzkiem przy czym ilość kursów jest niewystarczająca.

Korzystny układ komunikacyjny, łączący miejscowość z takimi ośrodkami jak: Bystrzyca Kłodzka, Kłodzko, Łądek Zdrój, Stronie Śląskie może mieć pozytywny wpływ na rozwój miejscowości. Wilkanów położona jest przy głównej drodze krajowej nr 33, łączącej Wrocław z Pragą i Wiedniem. Główne drogi są w większości utwardzone (nawierzchnia bitumiczna). Istniejąca jednak sieć drogowa na terenie sołectwa wymaga jednak doinwestowania i remontów. Słabo rozwinięta infrastruktura techniczna stanowi barierę w rozwoju miejscowości. Największe natężenie na drogach położonych na terenie Wilkanowa jest w okresie letnim i zimowym i związane jest to ze zwiększonym ruchem turystycznym.

4.5 Sieć kanalizacyjna

W Wilkanowie nie ma sieci kanalizacji zbiorowej. Brak sieci kanalizacyjnej ma zły wpływ na rozwój miejscowości i poprawę warunków życia i standardu mieszkańców. Ogólnie Gmina Bystrzyca Kłodzka jest słabo skanalizowana. Obecnie systemem kanalizacji zbiorowej objęte jest głównie miasto Bystrzyca Kłodzka. W przypadku Wilkanowa ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych oraz oczyszczalni biologicznych. Słabo rozwinięta sieć kanalizacji sanitarnej jest to

czynnik, który blokuje rozwój miejscowości Wilkanów i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich.

4.6 Sieć wodociągowa

Brak jest wodociągu w miejscowości Wilkanów woda pobierana jest ze studni przydomowych. W przypadku gminy samo miasto Bystrzyca Kłodzka jest całkowicie zwodociągowane natomiast niewielka liczba wsi podłączona jest do sieci wodociągowej. Brak zarówno sieci wodociągowej jak i kanalizacyjnej ma negatywny wpływ na zrównoważony rozwój terenów wiejskich oraz na poprawę jakości życia mieszkańców wsi.

4.7 Sieć gazowa

Brak podłączenia miejscowości do sieci gazowej. Przy czym należy zaznaczyć, że przez Gminę Bystrzyca Kłodzka, z Kłodzka do Międzyzlesia przebiega gazociąg wysokoprężny o średnicy 200mm., który jest umiejscowiony w bliskiej odległości od samego Wilkanowa. Aktualnie mieszkańcy opierają system ogrzewania i zaopatrzenia w energię ciepłą na piecach wykorzystujących jako paliwo głównie: węgiel, drewno, olej opałowy i gaz z butli. W przypadku spalania węgla i drewna powoduje to wzrost emisji zanieczyszczeń do atmosfery i ma negatywny wpływ na środowisko naturalne.

4.8 Gospodarka odpadami

W gminie gospodarką odpadami zajmuje się Zakład Usług Komunalnych Spółka z o.o. Do zadań zakładu należy m.in. wywóz odpadów komunalnych, wywóz nieczystości płynnych, odśnieżanie i utrzymanie w czystości dróg, placów i chodników. W 2006 r. w gminie wprowadzono system selektywnej zbiórki odpadów. Zezwolenie na odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości posiada również firma SULO POLSKA Spółka z o.o. Firmy te mają

podpisane indywidualne umowy z mieszkańcami z terenu gminy na wywóz odpadów w tym również z mieszkańcami wsi Wilkanów.

4.9 Sieć elektroenergetyczna – doprowadzona jest do wszystkich zabudowań we wsi.

4.10 Energia cieplna

Gmina Bystrzyca Kłodzka nie ma własnej ciepłowni ani ciepłociągu, dlatego eksploatacja ciepła opiera się na osiedlowych i indywidualnych źródłach ciepła. Najpowszechniejszym na terenie gminy sposobem zaopatrywania w ciepło są kotłownie indywidualne opalane drzewem, węglem, koksem, olejem opałowym, gazem z butli. Obiekty usługowe, użyteczności publicznej posiadają własne kotłownie opalane głównie olejem opałowym i koksem. Taka sytuacja niekorzystnie wpływa na środowisko naturalne i wiąże się ze zjawiskiem dokuczliwej, niskiej emisji zanieczyszczeń pyłowych.

Kultura i oświata

4.11 Szkoła

Na terenie wsi Wilkanów działa Szkoła Podstawowa, w której uczy się 71 uczniów wraz z 22 dziećmi uczęszczającymi do zerówki. Szkoła dysponuje dwoma boiskami dla dzieci i młodzieży oraz placem zabaw dla najmłodszych. Na terenie miejscowości znajduje się nowoczesne Gimnazjum, które zostało wybudowane po powodzi w 1997 r. Do Gimnazjum uczęszcza 258 uczniów. Uczniowie uczęszczający do Gimnazjum pochodzą zarówno z miejscowości Wilkanów jak i również z pobliskich miejscowości.

Gimnazjum w Wilkanowie

4.12 Koło Gospodyń Wiejskich

Na terenie wsi Wilkanów działa Koło Gospodyń Wiejskich, które rozpoczęło swoją działalność 30 lat temu przy powstającym wówczas zespole ludowym „Wilczanie”. Założycielką KGW była Pani Jadwiga Adamów, od 2007 r. KGW jako przewodnicząca prowadzi Pani Stanisława Adamów. Koło Gospodyń Wiejskich skupia 20 aktywnych kobiet z terenu miejscowości, które działają bardzo prężnie organizując wraz z Radą Sołecką wiele imprez okolicznościowych, np.: opłatek, dożynki wiejskie, zabawy dla dzieci, Dzień Kobiet i Dni Wilkanowa itp. Organizuje wspólnie z Radą Szkoły Podstawowej Dzień Dziecka, Dzień Babci i Dzień Matki. KGW bierze udział w festynach organizowanych przez Miejsko Gminy Ośrodek Kultury w Bystrzycy Kłodzkiej, gdzie sprzedawane są potrawy i ciasta przygotowane przez członkinie KGW.

4.13 Parafia rzymsko – katolicka Pw. Świętego Jerzego

Obecnie proboszczem jest ksiądz Marian Prochera. Aktywnie uczestniczy on w życiu miejscowości oraz bardzo angażuje się w działania związane z remontem swojej parafii oraz zabudowań plebani. Po powodzi wyremontował całą plebanię a w okresie późniejszym m.in. zabytkowe organy i ambonę w kościele. Obecnie zamierza wyremontować kościół, który w miarę upływu lat jest w coraz gorszym stanie.

5. Analiza zasobów miejscowości

Rodzaj zasobu	Brak	Jest o znaczeniu małym	Jest o znaczeniu średnim	Jest o znaczeniu dużym
Środowisko przyrodnicze				
- walory krajobrazu				X
- walory klimatu (mikroklimat, nasłonecznienie)				X
- walory szaty roślinnej (np. runo leśne)				X
- cenne przyrodniczo obszary lub obiekty				X
- świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)			X	
- osobliwości przyrodnicze			X	
- wody powierzchniowe (jeziora, stawy, rzeki)			X	
- podłoże, warunki hydrogeologiczne			X	
- gleby, kopaliny			X	
Środowisko kulturowe				
- walory architektury wiejskiej i osobliwości kulturowe			X	
- walory zagospodarowania przestrzennego		X		
- zabytki				X
- zespoły artystyczne				X
Dziedzictwo religijne i historyczne				
- miejsca, osoby i przedmioty kultu				X
- święta, odpusty i przedmioty kultu				X
- tradycje, obrzędy, gwara				X
- legendy, podania i fakty historyczne			X	
- ważne postacie historyczne			X	
- specyficzne nazwy			X	
Obiekty i tereny				
- działki pod zabudowę mieszkaniową				X
- działki pod domy letniskowe				X
- działki pod zakłady usługowe i przemysł			X	
- pustostany mieszkaniowe, magazynowe i po przemysłowe		X		
- tradycyjne obiekty gospodarskie wsi (kuźnie, młyny)			X	
- place i miejsca publicznych spotkań				X
- miejsca sportu i rekreacji				X
Gospodarka, rolnictwo				
-specyficzne produkty (hodowle, uprawy polowe)			X	
- znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe			X	
- możliwe do wykorzystania odpady poprodukcyjne		X		
Sąsiedzi i przyjezdni				
-korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo (duże miasto, komunikacja)				X
- ruch tranzytowy				X
- przyjezdni stali i sezonowi				X
Instytucje				
- placówki opieki społecznej		X		
- szkoły				X
- Dom kultury				X
Ludzie, organizacje społeczne				
- Ochotnicza Straż Pożarna				X
- Koło Gospodyń Wiejskich				X
- Stowarzyszenia				X

6. Analiza SWOT – diagnoza możliwości rozwojowych

Nazwa SWOT pochodzi od angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu).

Analiza SWOT jest metodą identyfikacji słabych i silnych stron miejscowości oraz analizą szans i zagrożeń jakie mogą wyniknąć dla miejscowości.

Podczas zebrań wiejskich poświęconych tematyce rozwoju miejscowości oraz dyskusji nad Planem Odnowy Miejscowości, mieszkańcy zwrócili uwagę na atuty, silne strony swojej miejscowości a także na słabości i zagrożenia w jej rozwoju i funkcjonowaniu, które mogą mieć pozytywny bądź negatywny wpływ na życie jej mieszkańców.

Poniżej została przedstawiona analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń poszczególnych obszarów życia społecznego i gospodarczego miejscowości Wilkanów.

Najistotniejszym atutem miejscowości jest jej położenie – przy głównych szlakach komunikacyjnych gminy, a jednocześnie w pięknym, wiejskim otoczeniu. Słabością jest brak doinwestowania infrastruktury technicznej i społecznej oraz wysokie bezrobocie na wsi i na terenie gminy.

Tabela 7. Analiza SWOT miejscowości Wilkanów

MOCNE STRONY – ATUTY ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI	SŁABE STRONY – CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ MIEJSCOWOŚCI
➤ dobre położenie geograficzne, ➤ dogodne położenie komunikacyjne, ➤ walory środowiska przyrodniczego i krajobrazowego, ➤ stan środowiska naturalnego, ➤ integracja mieszkańców (głównie w ramach działających na terenie wsi: Stowarzyszeniu Wsi Wilkanów, OSP, KGW, Radzie Rodziców, Radzie Sołeckiej i Parafii), ➤ aktywni mieszkańcy, ➤ siła ekonomiczna (rozwijające się gospodarstwa rolne, agroturystyka), ➤ doskonałe warunki do rozwoju turystyki wycieczkowej i pobytowej.	➤ brak kanalizacji sanitarnej, ➤ brak wodociągu, ➤ słabe połączenia komunikacją publiczną, ➤ zły stan dróg, brak chodników, brak oświetlenia dróg, ➤ zły stan techniczny Wiejskiego Domu Kultury, ➤ zły stan techniczny Kościoła, ➤ brak ścieżek rowerowych i pieszych, ➤ mało zagospodarowane tereny pod formy aktywności rekreacyjnej i sportowej, ➤ przewaga ilościowa małych, niskodochodowych gospodarstw rolnych, ➤ słabo rozwinięty sektor usług prywatnych, ➤ bezrobocie.
SZANSE – MOŻLIWOŚCI ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI	ZAGROŻENIA – CZYNNIKI NIESPRZYJAJĄCE
➤ wykorzystanie walorów położenia geograficznego i zagospodarowanie walorów krajobrazowych, ➤ remont Wiejskiego Domu Kultury, ➤ remont Kościoła, ➤ rozwój bazy agroturystycznej. ➤ możliwość pozyskania środków finansowych, w tym z UE, ➤ zwiększenie atrakcyjności wsi (budowa ścieżek rowerowych i pieszych), ➤ remont dróg i poprawa warunków komunikacji,	➤ pogarszająca się sytuacja w rolnictwie, ➤ wzrost bezrobocia, ➤ rosnące zjawisko wykluczenia społecznego, ➤ starzenie się społeczeństwa, ➤ wyjazdy mieszkańców w wieku produkcyjnym w poszukiwaniu pracy poza granicami kraju, ➤ obawa przed odmową wsparcia finansowego przez gminę na realizację zaplanowanych przedsięwzięć ➤ brak stabilności w polityce wspierania rozwoju obszarów wiejskich i gospodarki rolnej,

7. Wizja rozwoju miejscowości Wilkanów

„Wilkanów – urzekająca wieś, leżąca na skrzyżowaniu szlaków, dająca wytchnienie turystom”

Cele oraz dalsze kierunki rozwoju miejscowości Wilkanów zostały określone przez samych mieszkańców miejscowości na spotkaniach i zebraniach wiejskich. Za priorytetowe cele mieszkańcy uznali dalszy rozwój miejscowości poprzez wykorzystanie dobrego położenia geograficznego miejscowości oraz stworzenie jak najlepszych warunków życia dla jej mieszkańców i tworzenia nowych i utrzymania istniejących miejsc pracy zarówno w sektorze rolnym jak i poza nim.

Cele te będą realizowane przez kierunki działań – inwestycyjnych, które mają przyczynić się do osiągnięcia i realizacji zaplanowanych celów strategicznych.

Przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji dotyczą głównych obszarów problemowych (infrastruktura, gospodarka, kultura i społeczność), zaplanowane działania będą miały charakter działań typowo inwestycyjnych oraz promocyjno – społecznych realizowanych oraz przewidzianych do realizacji w latach 2007 - 2016.

Obszary priorytetowe:

1. Przedsięwzięcia infrastrukturalne.
2. Przedsięwzięcia gospodarcze.
3. Przedsięwzięcia promocyjno - kulturalne.
4. Przedsięwzięcia społeczne.

W zakresie infrastruktury najważniejsze działania to:

- Budowa i remont infrastruktury kulturalnej i sakralnej.
- Budowa i rozbudowa infrastruktury drogowej oraz towarzyszącej.
- Budowa i rozbudowa infrastruktury sportowo – rekreacyjnej.
- Rozbudowa infrastruktury i bazy turystycznej.

W obszarze gospodarczym najważniejsze działania to:

- Tworzenie warunków do powstawania i utrzymania istniejących miejsc pracy.
- Przygotowanie terenów pod inwestycje i zabudowę.
- Działania w kierunku pozyskiwania środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej i innych.

W obszarze promocyjno-kulturalnym najważniejsze działania to:

- Organizacja imprez kulturalnych.
- Działania promujące miejscowość.
- Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

W obszarze społecznym najważniejsze działania to:

- Utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa w miejscowości.
- Poprawa funkcjonowania opieki medycznej na terenie wsi.
- Działania w zakresie kultywowania tradycji pokoleniowej.

Poniższa tabela przedstawia jak mieszkańcy widzą swoją wieś i jak chcieliby aby wyglądała w przyszłości

Wizja rozwoju miejscowości – jaka ma być nasza wieś za kilka lat?

Pytanie	Analiza Co jest?	Programowanie Jaka ma być?
Co ją wyróżnia?	Walory przyrodniczo – krajobrazowe, położenie, bliskość granicy polsko-czeskiej.	Wieś bezpieczna, atrakcyjna turystycznie, miejsce pracy i spędzania wolnego czasu.
Jakie pełni funkcje?	Rolnicze i usługowe	Nowoczesna infrastruktura drogowa, techniczna i sportowo – rekreacyjna zaspokajająca potrzeby mieszkańców i turystów.
Kim są mieszkańcy?	Mieszkańcy to głównie rolnicy, oraz pracownicy okolicznych miast.	Zadowoleni, aktywni i angażujący się w prace społeczne na rzecz swojej miejscowości oraz kultywujący tradycje.
Co daje utrzymanie?	Rolnictwo, praca w przedsiębiorstwach, urzędach administracji publicznej, samorządu terytorialnego pobliskich miejscowości, poza granicami kraju.	Mieszkańcy utrzymujący się z rolnictwa, obsługi ruchu turystycznego, agroturystyki oraz pracy w przedsiębiorstwach i urzędach administracji publicznej.
Jaki ma wygląd nasza wieś?	Zabudowa jest zadbane ale wymaga poprawy i doinwestowania. Infrastruktura techniczna i społeczna wymaga również doinwestowania.	Czysta, estetyczna, zadbane posesje, powinna zostać zwodociągowana i skanalizowana, dużo zieleni odpowiednio zadbanej.
Jakie obyczaje i tradycje pielęgnują i rozwijają mieszkańcy?	Organizowane są imprezy okolicznościowe, festyny, dożynki, Dni Wilkanowa, Mikołajki, Dzień Dziecka, Dzień Kobiet itp.	Organizacja imprez okolicznościowych, festynów, zabaw, dożynek, imprez sportowo – rekreacyjnych oraz ludowych.
Jaki jest stan otoczenia i środowiska?	Obecnie wieś jest zadbane ale brak jest rozwiązania problemu braku kanalizacji oraz wodociągu a domy ogrzewane są w sposób tradycyjny (węgiel, koks, drewno).	Powinien być lepszy niż obecnie, wieś powinna zostać skanalizowana i zwodociągowana w miarę możliwości odejście od tradycyjnego ogrzewania na rzecz ekologicznego.
Co proponujemy dzieciom i młodzieży?	Dostęp dzieci i młodzieży do boiska przy szkole, możliwość korzystania z sali w Wiejskim Domu Kultury oraz z placu zabaw.	Boisko dla dzieci i młodzieży oraz korty tenisowe. Możliwość korzystania z dostępnego Internetu, więcej zorganizowanych zabaw i spotkań.

8. Opis przedsięwzięć priorytetowych przewidzianych do realizacji

W rozdziale zostały przedstawione kierunki działań (inwestycje) zaplanowane do realizacji w poszczególnych latach. Przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji dotyczą głównych obszarów problemowych (infrastruktura, gospodarka, kultura i społeczność), zaplanowane działania będą miały charakter działań typowo inwestycyjnych oraz promocyjno – społecznych realizowanych oraz przewidzianych do realizacji w latach 2007 - 2016.

Okres realizacji obejmuje lata 2007-2016, rok 2007 jest ujęty ze względu na to, że Program Rozwoju Obszarów Wiejskich obejmuje okres 2007 - 2013. Należy zaznaczyć, że mieszkańcy przygotowywali się do realizacji zaplanowanych działań od 2007 r. Wtedy to podjęte zostały pierwsze kroki w celu przygotowania Planu Odnowy Miejscowości oraz prace projektowo-kosztorysowe w celu określenia kwot wymaganych do wniosku o dofinansowanie.

Zakres zadań do realizacji został opracowany przez mieszkańców przy czym jest to lista otwarta, która w trakcie okresu programowania może ulec zmianie i modyfikacji. Do realizacji w pierwszej kolejności skierowane będą działania wyszczególnione przez mieszkańców jako priorytetowe i zadania te będą starały się o dofinansowanie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013.

Zaplanowane kierunki działań:

1. Remont Wiejskiego Ośrodka Kultury – działanie to ma na celu poprawę infrastruktury kulturalnej na terenie miejscowości oraz ma mieć wpływ na kultywowanie tradycji społeczności lokalnej.
2. Renowacja obiektów zabytkowych i sakralnych w tym remont zabytkowego Kościoła – działanie to ma na celu poprawę estetyki miejscowości oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej miejscowości.

3. Budowa hali sportowej – działanie to ma przyczynić się do budowy i rozbudowy infrastruktury sportowo - rekreacyjnej na terenie wsi.
4. Budowa wodociągu i kanalizacji sanitarnej – działanie to ma na celu poprawę infrastruktury publicznej na terenie miejscowości oraz poprawę jakości życia mieszkańców.
5. Budowa i modernizacja chodników i oświetlenia ulicznego – działanie ma wpływ na poprawę bezpieczeństwa oraz rozbudowę istniejącej infrastruktury drogowej.
6. Budowa ciągów pieszych i rowerowych – działanie to ma wpłynąć na podniesienie poziomu bezpieczeństwa i atrakcyjności turystycznej miejscowości.
7. Zagospodarowanie wypoczynkowe skwerów zieleni – działanie ma na celu poprawę estetyki miejscowości oraz jakości życia mieszkańców.
8. Podejmowanie działań kulturalnych i społecznych (organizowanie imprez, festynów, spotkań skierowanych do dzieci, młodzieży, dorosłych mieszkańców, np.: dożynki, jasełka itp.), które mają na celu integrację mieszkańców i aktywne zaangażowanie w działania skierowane na zrównoważony rozwój swojej wsi.
9. Dalszy remont remizy Ochotniczej Straży Pożarnej oraz doposażenie strażaków w niezbędnych zgodny z wymaganiami sprzęt – działanie ma na celu utrzymanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie miejscowości.
10. Utworzenie przedszkola dla najmłodszych przy Szkole Podstawowej – działanie ma na celu organizację czasu dla najmłodszych.

9. Planowane działania na lata 2007 – 2016, harmonogram ich wdrażania.

Lp.	Nazwa zadania	Cel	Priorytet	Szacunkowy koszt	Okres realizacji
1.	Remont Wiejskiego Ośrodka Kultury	Infrastruktura kulturalna	1	300 000 zł	2010
2.	Remont zabytkowego Kościoła	Infrastruktura sakralna	1	1 200 000 zł	2010 - 2012
3.	Budowa hali sportowej	Infrastruktura sportowo - rekreacyjna	2	4 000 000 zł	2010 - 2011
4.	Kanalizacja wsi	Infrastruktura	3	11 000 000 zł	2014 - 2016
5.	Zwodociągowanie wsi	Infrastruktura	3	9 000 000 zł	2013 - 2015
6.	Budowa i modernizacja dróg, chodników i oświetlenia ulicznego	Infrastruktura drogowa i towarzysząca	2	5 000 000 zł	2009 - 2012
7.	Budowa ciągów pieszych i rowerowych	Infrastruktura sportowo – rekreacyjna	3	300 000 zł	2012 - 2013
8.	Zagospodarowanie wypoczynkowe terenów zielonych	Infrastruktura turystyczna	2	150 000 zł	2009 - 2010
9.	Dalszy remont budynku OSP i doposażenie w sprzęt	Infrastruktura turystyczna i promocja	2	150 000 zł	2010 - 2011
10.	Organizacja dożynek i imprez okolicznościowych	Kultywowanie tradycji społeczności lokalnej	3	20 000 zł	Imprezy organizowane cyklicznie
11.	Utworzenie przedszkola	Infrastruktura społeczna	2	20 000 zł	2009 - 2010

10. Charakterystyka projektów

W rozdziale przedstawiony został wykaz przedsięwzięć inwestycyjnych zaplanowanych do realizacji w latach 2007 - 2016. Jest to lista otwarta, która w zależności od możliwości pozyskania środków finansowych może być modyfikowana i uzupełniana.

Najważniejsze zadania przewidziane do zrealizowania w 2010 roku w ramach projektu obejmują: remont Wiejskiego Ośrodka Kultury w Wilkanowie.

10.1 Remont Wiejskiego Ośrodka Kultury

Zadaniem priorytetowym, przewidzianym do realizacji w ramach Planu Odnowy Miejscowości Wilkanów jest remont Wiejskiego Ośrodka Kultury. Ośrodek kultury jest budynkiem, który odzwierciedla architektoniczny styl z okresu PRL-u.

W środku znajduje się duża sala balowa ze sceną i zapleczem kuchennym. W budynku znajduje się również filia Biblioteki Publicznej w Bystrzycy Kłodzkiej, której zbiór ciągle się powiększa oraz kafejka internetowa z której mogą korzystać mieszkańcy. Obok budynku znajduje się boisko do piłki siatkowej i miejsce na organizowanie ogniska i grilla. Dom kultury jest miejscem spotkań mieszkańców, organizacji lokalnych imprez okolicznościowych oraz zebrań wiejskich. Znajduje się w centrum miejscowości. Z wyremontowanych pomieszczeń będą korzystać Zespół Ludowy, Koło Gospodyń Wiejskich, Rada Sołecka oraz będzie służyć jako miejsce spotkań mieszkańców.

Zakres prac obejmuje:

- roboty murowe (strop i ściany),
- wykonanie elewacji z dociepleniem budynku,
- wymianę okien i drzwi zewnętrznych,
- remont dachu wraz ze zmianą pokrycia dachowego,
- remont ścian i sufitów wewnętrznych,

- wymianę centralnego ogrzewania,
- wykonanie nowych podłóg i posadzek,
- wymianę drzwi wewnętrznych,
- roboty zewnętrzne.

Realizacja zadania przyczyni się do osiągnięcia następujących celów:

- ✓ polepszenie wizerunku miejscowości,
- ✓ podniesienie jakości życia społeczności lokalnej,
- ✓ zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej miejscowości,
- ✓ wzrost zadowolenia mieszkańców miejscowości.

Inwestycja wpłynie na poprawę stanu infrastruktury wsi oraz zwiększenie atrakcyjności miejscowości.

Wiejski Ośrodek Kultury w Wilkanowie

10.2 Remont zabytkowego Kościoła

Zakres prac obejmuje:

- wykonanie elewacji kościoła wraz z ociepleniem,
- wykonanie odwodnienia,
- renowację stolarki okiennej i drzwiowej,
- wymianę instalacji elektrycznej i alarmowej,
- wymianę posadzki i odtworzenie posadzki z piaskowca,
- wykonanie ogrzewania podłogowego,
- ocieplenie stropu,
- remont dachu,
- malowanie kościoła,
- renowację murów wokół kościoła,
- wykonanie remontu kaplicy grobowej,
- wykonanie renowacji bram wejściowych,
- renowacja elementów zabytkowych wewnątrz kościoła (figur, prezbiterium, balkonów itp.).

Realizacja zadania przyczyni się do osiągnięcia następujących celów:

- ✓ kultywowanie miejsc tradycji,
- ✓ poprawa infrastruktury kulturalnej (sakralnej),
- ✓ podniesienie jakości życia społeczności lokalnej,
- ✓ zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej miejscowości,
- ✓ wzrost zadowolenia mieszkańców miejscowości.

Inwestycja wpłynie na poprawę stanu infrastruktury wsi oraz zwiększenie atrakcyjności kulturowej, historycznej miejscowości.

Kościół w Wilkanowie

Pozostałe projekty będą realizowane stopniowo w ramach środków przewidzianych w budżecie gminy oraz w wyniku pozyskania środków finansowych z Unii Europejskiej i budżetu państwa.

10.3 Budowa hali sportowej

Następnym ważnym etapem będzie realizacja projektu polegającego na budowie hali sportowej obok budynku istniejącego gimnazjum. Projekt zakłada budowę nowoczesnej i pełnowymiarowej hali sportowej przeznaczonej dla dzieci, młodzieży i dorosłych zarówno z miejscowości Wilkanów jak i terenu gminy. Inwestycja ma wpłynąć na poprawę życia mieszkańców i rozwój turystyczny.

10.4 Kanalizacja miejscowości Wilkanów

Bardzo ważnym projektem w zakresie działań infrastrukturalnych jest skanalizowanie miejscowości. Na dzień dzisiejszy miejscowość korzysta z szamb i przydomowych oczyszczalni. W celu poprawy warunków życia mieszkańców i turystów oraz ze względu na poprawę estetyki miejscowości jako jedno z działań zaplanowano budowę kanalizacji sanitarnej całej miejscowości. Inwestycja jest elementem większego planu, który ma na celu ochronę środowiska naturalnego na terenie gminy Bystrzyca Kłodzka.

10.5 Zwodociągowanie miejscowości Wilkanów

Zwodociągowanie miejscowości ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz poprawę stanu środowiska naturalnego. Działanie to jest zaplanowane do realizacji w odległym czasie ze względu na duży koszt inwestycji i duże obciążenie budżetu gminy. Przy czym należy zaznaczyć, że jest to projekt bardzo ważny dla mieszkańców ze względu na problemy z wodą jakie pojawiły się na terenie miejscowości w ostatnich latach.

10.6 Budowa i modernizacja dróg, chodników i oświetlenia

Zadanie polegać będzie na dalszej przebudowie dróg gminnych, budowie chodników oraz miejsc postojowych. Działanie obejmuje swoim zakresem również budowę oświetlenia przy przebudowanych drogach. Działania wpłyną na rozwój miejscowości, poprawią stan bezpieczeństwa oraz estetyki. Inwestycja wykonywana będzie na drogach gminnych w związku z tym nie przewiduje się żadnych barier prawnych.

10.7 Budowa ciągów pieszych i rowerowych

W celu poprawy życia mieszkańców, poprawy bezpieczeństwa oraz rozwoju ruchu turystycznego na terenie wsi planuje się wykonać ścieżki piesze i rowerowe na terenie miejscowości oraz na terenach przeznaczonych na rekreację a położonych na

terenie Wilkanowa. Projekt ma na celu pobudzenie mieszkańców do spędzania wolnego czasu „aktywnie” w przyjaznym środowisku i w pięknym otoczeniu.

10.8 Zagospodarowanie wypoczynkowe terenów zielonych

Przedmiotem inwestycji jest zagospodarowanie skwerów znajdujących się na terenie miejscowości. W ramach inwestycji planuje się zadrzewienie placów krzewami ozdobnymi, nasadzenie bylin, wykonanie ozdobnych klombów oraz montaż małej architektury, np.: ławki, kosze itp. Realizacja projektu przyczyni się do poprawy estetyki centrum, utworzone zostanie miejsce do wypoczynku zarówno dla mieszkańców, jak i turystów.

10.9 Dalszy remont budynku OSP i doposażenie w sprzęt

Zadanie polega na wykonaniu bieżących remontów oraz zagospodarowaniu terenu przed budynkiem OSP dla potrzeb mieszkańców (wykonanie ławeczek, grilla). W ramach projektu planuje się również zakup wyposażenia dla strażaków z OSP Wilkanów – zakup samochodu gaśniczego. Wyremontowany budynek OSP stanowi miejsce integracji społecznej mieszkańców Wilkanowa. Doposażenie jednostki zapewni rozwój jednostki i wpłynie na poprawę bezpieczeństwa miejscowości i całej gminy.

10.10 Utworzenie przedszkola

Zadanie polegać będzie na prowadzeniu Przedszkola Wiejskiego przez Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Wilkanów. Z przeprowadzonego badania ankietowego, które objęło mieszkańców wsi Wilkanów wynikała potrzeba utworzenia przedszkola dla najmłodszych. Przedszkole założone będzie przy Szkole Podstawowej i przez 1,5 roku jego działalność będzie finansowana ze środków pochodzących z Unii Europejskiej.

10.11 Działania w ramach promocji

Działania te polegają na organizacji imprez kulturalno – rozrywkowych. Głównie są to imprezy organizowane najczęściej cyklicznie raz w roku przez Gminny Ośrodek Kultury, Szkołę, Radę Rodziców i Radę Sołecką przy współudziale mieszkańców wsi Pławница. Działania te są realizowane cyklicznie w roku.

Realizacja w/w działań ma na celu zwiększyć i zaktywizować życie kulturalno - rozrywkowe mieszkańców. Działania te mogą służyć mieszkańcom okolicznych miejscowości oraz zwiększyć zainteresowania turystów.

Zaplanowane do realizacji zadania ujęte w Planie Odnowy Miejscowości są zgodne z założeniami zawartymi w Strategii Rozwoju Gminy Bystrzyca Kłodzka na lata 2008 – 2015, Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia oraz Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013.

Finansowanie inwestycji odbywać się będzie z środków własnych gminy Bystrzyca Kłodzka oraz ze źródeł zewnętrznych. Finansowanie zewnętrzne opierać się będzie głównie o Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, Oś priorytetowa 3, działanie „Odnowa i rozwój wsi”.

Planowane przedsięwzięcia inwestycyjne nie posiadają odpowiedniej dokumentacji technicznej w związku z tym koszty zaplanowane są kosztami szacunkowymi. Dokumentacja będzie sporządzana na bieżąco dla poszczególnych planowanych inwestycji w miarę zaplanowanych środków finansowych. Działania „miękkie” będą realizowane systematycznie.

Wszystkie procedury i rozliczenia w ramach zadań inwestycyjnych będą prowadzone przez gminę zgodnie z wymaganiami prawa polskiego.

11. Harmonogram rzeczowo – finansowy w ramach Planu Odnowy Miejscowości

Lp.	Nazwa zadania	Zakres prac do wykonania	Wartość szacunkowa projektu	Termin realizacji	
				rozpoczęcia	zakończenia
1.	Remont Ośrodka Kultury	➤ roboty murowe (strop i ściany), ➤ wykonanie elewacji z dociepleniem budynku, ➤ wymianę okien i drzwi zewnętrznych, ➤ remont dachu wraz ze zmianą pokrycia dachowego, ➤ remont ścian i sufitów wewnętrznych, ➤ wymianę centralnego ogrzewania, ➤ wykonanie nowych podłóg i posadzek, ➤ wymianę drzwi wewnętrznych, ➤ roboty zewnętrzne.	300 000,00 zł	2010	2010
	Środki własne gminy		75 000,00 zł		
	Kredyt		0,00 zł		
	Kwota dofinansowania		225 000 zł		

Lp.	Nazwa zadania	Zakres prac do wykonania	Wartość szacunkowa projektu	Termin realizacji	
				rozpoczęcia	zakończenia
1.	Remont Kościoła	➤ wykonanie elewacji kościoła wraz z ociepleniem, ➤ wykonanie odwodnienia, ➤ renowację stolarki okiennej i drzwiowej, ➤ wymianę instalacji elektrycznej i alarmowej, ➤ wymianę posadzki i odtworzenie posadzki z piaskowca, ➤ wykonanie ogrzewania podłogowego, ➤ ocieplenie stropu, ➤ remont dachu, ➤ malowanie kościoła, ➤ renowację murów wokół kościoła,	1 200 000 zł	2010	2011

		➤ wykonanie remontu kaplicy grobowej, ➤ wykonanie renowacji bram wejściowych, ➤ renowacja elementów zabytkowych wewnątrz kościoła (figur, prezbiterium, balkonów itp.).			
			Środki własne parafii	700 000,00 zł	
			Kredyt	0,00 zł	
			Kwota dofinansowania	500 000 zł	

Szczegółowy opis planowanej inwestycji oraz koszty wynikać będą z kosztorysów, które są w trakcie przygotowania. Zostaną one wykonane przed przystąpieniem do realizacji prac i będą stanowiły załącznik do Planu Odnowy Miejscowości oraz do dokumentacji konkursowej.

12. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców

Dla mieszkańców miejscowości Wilkanów obszarami o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej oraz kształtowania obszarów, które służą nawiązywaniu kontaktów i kultywowaniu tradycji jest ściśle centrum miejscowości, gdzie koncentruje się życie społeczne, kulturalne miejscowości. W ścisłym centrum miejscowości znajdują się budynki m.in. Wiejskiego Ośrodka Kultury w Wilkanowie, Kościoła, budynek remizy Ochotniczej Straży Pożarnej, Szkoła Podstawowa, Przedszkole oraz Gimnazjum. Przy budynku Gimnazjum znajduje się teren sportowo – rekreacyjny, gdzie zaplanowano budowę hali sportowej. To ściśle centrum miejscowości jest miejscem spotkań mieszkańców wsi, organizacji imprez okolicznościowych i plenerowych, spotkań sołeckich i innych, które sprzyjają integracji mieszkańców.

Z pomieszczeń Wiejskiego Ośrodka Kultury korzystają Koło Gospodyń Wiejskich, Zespół Ludowy, Rada Sołecka, Klub Sportowy i inni mieszkańcy według potrzeb. Ze względu na strategiczne położenie Domu Kultury oraz funkcje jaką pełni w życiu społeczności lokalnej mieszkańcy podjęli decyzję o remoncie i modernizacji pomieszczeń Wiejskiego Ośrodka Kultury. Na ww. zadanie został złożony wniosek o dofinansowanie w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Kolejnym etapem działań w życiu społeczności wiejskiej będzie remont zabytkowego Kościoła, który jest miejscem kultu religijnego oraz miejscem spotkań mieszkańców miejscowości.

W ramach zaplanowanych zadań mieszkańcy wyznaczyli sobie również budowę hali sportowej. Z hali będą mogły korzystać dzieci i młodzież szkolna, mieszkańcy miejscowości oraz całej gminy. Będzie to miejsce organizacji zawodów sportowych i imprez okolicznościowych.

Pośród zadań do realizacji mieszkańcy miejscowości Wilkanów w ramach zagospodarowania przestrzeni publicznej wsi wyznaczyli zadanie polegające na budowie i modernizacji dróg, chodników i oświetlenia ulicznego oraz budowę ciągów pieszych i rowerowych, które mają szczególne znaczenie dla zaspokajania potrzeb mieszkańców miejscowości. Zaplanowane przez mieszkańców inwestycje znajdują się zarówno w ścisłym centrum wsi, jak i w tych częściach miejscowości, które łączą się urbanistycznie z centrum miejscowości i mają wpływ na kształtowanie obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na swoje położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne. Teren ten ma bardzo duże znaczenie dla społeczności lokalnej przede wszystkim dlatego, że stwarza warunki do zwiększenia integracji mieszkańców, zapewnia warunki do realizacji przedsięwzięć kulturalnych, edukacyjnych, społecznych i sportowych na rzecz aktywizacji społecznej mieszkańców. Realizacja zaplanowanych zadań spowoduje wyeksponowanie najważniejszych części wsi i ich wykorzystywanie zarówno przez mieszkańców miejscowości, ludność gminy jak również turystów. W połączeniu z remontem nawierzchni i budową ciągów rowerowo-pieszych będziemy mieć do czynienia z tworzeniem infrastruktury o znaczeniu publicznym. Natomiast w połączeniu z zagospodarowaniem wypoczynkowym terenów zielonych znajdujących się w centrum miejscowości stworzona zostanie przestrzeń przyjazna dla mieszkańców i turystów.

Z zaplanowanych inwestycji infrastrukturalnych największym wyzwaniem będzie budowa kanalizacji sanitarnej i budowa sieci wodociągowej. Zaplanowane inwestycje mają na celu podwyższenie jakości życia mieszkańców i ochronę środowiska naturalnego.

Mieszkańcy miejscowości zaplanowali również dalszy remont budynku Ochotniczej Straży Pożarnej oraz zakup nowego sprzętu dla strażaków ze swojej miejscowości. W związku z tym, że budynek remizy znajduje się w centrum miejscowości Wilkanów i jest to również miejsce spotkań zarówno strażaków jak

i mieszkańców zaplanowana inwestycja ma wpływ rozwój charakterystycznych dla wsi obszarów.

W przypadku zadania polegającego na utworzeniu Przedszkola w Wilkanowie należy zaakcentować, że mieszkańcy realizują zaplanowane w Planie Odnowy Miejscowości zadania i Przedszkole zostało utworzone na terenie miejscowości.

Wszystkie zaplanowane przez mieszkańców zadania są ważne dla kształtowania przestrzeni publicznej miejscowości, nawiązywania i zacieśniania kontaktów przez społeczność lokalną i kultywowanie tradycji, zaplanowane inwestycje mają również wpływ na poprawę estetyki przestrzennej miejscowości, poprawę bezpieczeństwa mieszkańców i turystów oraz dają społeczeństwu szanse na wypoczynek, sport i rekreację.